Βούλγαροι τρομοκράτες ἐξεβίαζαν τοὺς Ἕλληνες καὶ τοὺς Σέρβους νὰ προσέλθουν εἰς τὴν Βουλγαρικὴ Ἐκκλησία. Οἱ δολοφονίες ἦσαν μᾶλλον ἀραιές. Ἀλλὰ ἔπειτα ἀπὸ τὸν πολεμικὸ ἐξευτελισμό μας, οἱ Βούλγαροι ἐπείσθησαν ὅτι ἔφθασεν ἡ ὥρα

Συνέχεια εἰς τὴν 5ην σελίδα

ΕΠΑΝΛΗΘΕ ΕΙΣ ΤΟ ΣΤΟΥΝΤΙΟ...

Η ΓΚΡΕΙΣ ΚΕΛΛΥ ΔΟΚΙΜΑΖΕΙ ΝΥΜΦΙΚΟΝ ΦΟΡΕΜΑ, ΟΧΙ ΟΜΩΣ ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΓΑΜΟΥΣ ΤΗΣ

Προορίζεται διὰ μίαν σκηνὴν τῆς ταινίας ποὺ θὰ γυρίσῃ...

ΜΕ ΤΟΝ ΦΡΑΝΚ ΣΙΝΑΤΡΑ

ΧΟΛΛΥΓΟΥΝΤ, 12 Ἰανουαρίου.— Ἡ Γκρεῖς Κέλλυ, ἡ ὁποία ἀφίκετο χθὲς ἀπὸ τὸ Σικάγον, ἠσχολήθη σήμερον μὲ τὴν δοκιμὴν τοῦ νυφικοῦ της φορέματος, τὸ ὁποῖον ὅμως δὲν προορίζεται διὰ τοὺς γάμους της. Ὁ πρίγκηπας Ραινιὲ [illegible] μὲ τὴν νύφη τῆς νέας ταινίας της μὲ τὸν Φρὰνκ Σινάτρα, τῆς ὁποίας τὸ γύρισμα θὰ ἀρχίσῃ τὴν 19ην Ἰανουαρίου εἰς τὰ στούντιο τῆς Μέτρο Γκόλντουϊν Μάγιερ. Ἡ ὑποψηφία πριγκήπισσα τοῦ Μονακό, τὸ ὁποῖον εἶναι μικρότερον εἰς ἔκτασιν ἀπὸ τὰ στούντιο εἰς τὰ ὁποῖα θὰ ληφθοῦν αἱ σκηνὴ τῆς ταινίας, θὰ ἀσχοληθῇ ἐντατικῶς εἰς τὴν ἐκμάθησιν τοῦ ρόλου της, τὴν προσεχῆ δὲ ἑβδομάδα θὰ ἀποφασισθῇ ἐὰν πρόκειται νὰ τραγουδήσῃ τὰ τραγούδια τῆς μουσικῆς της ταινίας ἢ θὰ «ντουμπλαρισθῇ» ἡ φωνή της. Ἐντὸς δύο ἢ τριῶν ἑβδομάδων, ὅπως ἀνέφερεν ἡ χαριτωμένη ἠθοποιός, ὁ πρίγκηψ Ραινιὲ θὰ ἀφιχθῇ εἰς τὴν Ἀμερικανικὴν κινηματογραφούπολιν. Τὸ γύρισμα τῆς νέας ταινίας τῆς Γκρεῖς Κέλλυ θὰ τελειώσῃ τὴν δευτέραν ἑβδομάδα τοῦ Μαρτίου.

Ο ΚΟΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ

ΣΥΛΛΟΓΗ ΣΤΑΜΟΥΛΗ

ΤΟΥ κ. Κ. Θ. ΔΗΜΑΡΑ

Νομίζω ὅτι ἐγνώρισα τὶς καλὲς τέχνες μέσα ἀπὸ τὰ ἀρχαῖα νομίσματα. Ἐκεῖνα τὰ χρόνια, ὕστερα ἀπὸ κάθε βροχὴ κάπως δυνατή, οἱ ὄχθες τοῦ Ἰλισσοῦ ἄφηναν νὰ ξαναβγοῦν στὸ φῶς μερικὰ ἀπὸ τὰ νομίσματα ποὺ εἶχαν μείνει αἰῶνες θαμένα ἐκεῖ. Ἔτσι ἡ συλλογὴ νομισμάτων ἐγινόταν εὔκολο ἔργο ἀκόμη καὶ γιὰ ἕνα παιδί· αὐτὸ εἶταν ἡ ἀρχή: ἀπὸ ἐκεῖ καὶ πέρα ἀκολουθοῦσαν οἱ δωρεὲς τῶν συγγενῶν καὶ τῶν φίλων, καὶ ὕστερα, διστακτικές, οἱ πρῶτες ἀγορὲς στοὺς ἐμπόρους τῶν εἰδῶν αὐτῶν, οἱ ὁποῖοι ἦταν πολὺ περισσότεροι πορ' ὅσοι εἶναι τώρα. Μερικά, ἐξαιρετικά, ἀπὸ πολύτιμα μέταλλα ἢ καὶ ἀπὸ χαλκό, ἐφάνταζαν μὲ τὴν ἐμορφιά τους, μιὰν ἐμορφιὰ ποὺ τὴν ἔδινε ἡ λεπτομέρεια, ἡ ἐπιμέλεια, ἡ ὑπομονή. Μὰ ἡ γοητεία τους εἶταν ἄλλη: ὑπῆρχε αἰσθ[illegible] αὐτὰ τὰ μικρὰ κερμάτια, ἡ παρουσία [illegible] ἕνα πρώτης τάξεως ὑλικὸ ποὺ ἐ[illegible] τὴν φαντασία. Ἐφανταζόταν κανεὶς [illegible] γοητεία καὶ κάθε ἐποχὴ τὶς συναλλ[illegible] μπορεῖ [illegible] ἐχρησίμευσε τὸ νόμισμ[illegible] ἀνεύρεσή τους σὲ τόπους μακρυὰ [illegible] τους προέλευση ἐξυπνοῦσε τὴν παράστ[illegible] ἀξιδιοῦ. Ὁ ἄνθρωπος, ἡ κίνησή του μέσα [illegible] χῶρο καὶ μέσα στὸν χρόνο, αὐτὲς ἐστάθηκαν οἱ πρῶτες μου καλλιτεχνικὲς ἐμπειρίες.

Ἀργότερα ἤρθε ἡ γνωριμία μου μὲ τὸν Σβορῶνο, τὸν Κωνσταντόπουλο, κι ἀκόμη πιὸ ἀργὰ μὲ τὸν Γεώργιο Οἰκονόμο, ποὺ ἔμελλε νὰ γίνει καὶ διευθυντὴς τοῦ Νομισματικοῦ Μουσείου. Ὅμως στὶς συλλογὲς τοῦ Μουσείου ἐγνώρισα κάτι ἄλλο: τὰ ὀνόματα τῶν μεγάλων δωρητῶν, τῶν ἐθνικῶν εὐεργετῶν, καὶ ἐξοικειώθηκα ἔτσι μὲ τὴν ἔννοια αὐτὴν ποὺ εἶναι βασικὴ γιὰ ὅποιον ἀσχολεῖται μὲ τὰ ἱστορικὰ τοῦ νέου ἑλληνισμοῦ. Λυπηρὸ εἶναι ποὺ καὶ τὰ νομίσματα καὶ οἱ ἐθνικοὶ εὐεργέτες ἔγιναν στοὺς καιροὺς μας πολὺ πιὸ σπάνια ἀπὸ ὅσο εἶταν ἄλλοτε· ἀλλὰ πάντως ἀπὸ τὴν προσωπική μου πεῖρα ἔχω διδαχθεῖ νὰ πιστεύω ὅτι, μὲ ὁδηγοὺς αὐτοὺς καὶ ἐκεῖνα, τὸ ἑλληνόπουλο μπορεῖ νὰ ἀποκτήσει μιὰν ἐξαιρετικὰ ζωντανὴ συνείδηση τοῦ ἑαυτοῦ του.

Σήμερα, ἕνα καινούριο βιβλίο ἤρθε νὰ ἀναδεύσει ὅλες αὐτὲς τὶς ἀναμνήσεις, ἀτομικὲς καὶ ἐθνι-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

"Τὸ Βῆμα" 13/1/56

κές: εἶναι ἡ «Νομισματικὴ Συλλογὴ Ἀναστασίου Κ. Π. Σταμούλη, δωρηθεῖσα εἰς τὸ Ἐθνικὸν Νομισματικὸν Μουσεῖον». Ἡ σύνταξη τοῦ ἔργου ἔχει ἀρχίσει ἀπὸ τόσο παλιά, ὥστε ἕνα μέρος του εἶχε κιόλας τυπωθεῖ πρὶν ἀπὸ εἰκοσιπέντε χρόνια· ἡ μελέτη τῶν νομισμάτων καμωμένη στὴν ἀρχὴ ἀπὸ τὸν Γεώργιο Οἰκονόμο καὶ τὴν κυρία Εἰρήνη Βαρούχα—Χριστοδουλοπούλου ὁλοκληρώθηκε τώρα ἀπὸ τὴν τελευταία αὐτήν, ἡ ὁποία καὶ ἐπιμελήθηκε οὐσιαστικὰ ὅλη τὴν ἔκδοση. Δὲν πρόκειται φυσικὰ νὰ μπῶ ἐδῶ σὲ ἐπιστημονικὴ ἀνάλυση τοῦ ἔργου: ἐγὼ γιὰ ἐλάχιστες ἀπόψεις του εἶμαι ἁρμόδιος, καὶ ἡ θέση αὐτὴ δὲν ἐπιδέχεται τέτοιου εἴδους ξηρὲς καὶ ἄχαρες παρουσιάσεις. Θὰ ἤθελα μόνο νὰ σημειώσω, ὅ,τι δίκαια τονίζει στὸν Πρόλογο καὶ στὴν Εἰσαγωγή της ἡ κυρία Εἰρήνη Βαρούχα, τὴν ἐξαιρετικὴ σημασία τὴν ὁποία παίρνει ἡ συλλογὴ ἀπὸ τὸ γεγονὸς ὅτι ἐπραγματοποιήθηκε σὲ μία στενὴ περιοχή, γύρω στὴν Σηλυβρία τῆς Θράκης, καὶ ἔτσι παρέχει γιὰ τὴ [illegible] ἱστορικὸ πολύτιμες ἐνδείξεις [illegible] ἱκὰ μὲ τὴν οἰκονομικὴ ζωὴ [illegible] πων ἐκείνων στὰ ἀρχαία χρ[illegible] [illegible] ἀλλοῦς τόπους. Τὸν κάποιε[illegible] χρησιμότητες τὶς ὁποῖες πο[illegible] ζει τὸ περιορισμένο τοῦ χώ[illegible] ποὺ ἔγινε ἡ συλλογή, ὁ Πρόλο[illegible] καὶ ἡ Εἰσαγωγὴ δίνουν χρήσιμες ἐν[illegible] δείξεις, πού, βέβαια, δὲν εἶναι ἄγνωστες στοὺς εἰδικούς, ἀλλὰ δὲν βλάπτει νὰ τὶς διαβάσουν καὶ περισσότεροι, γιατὶ ἔτσι ἀσκεῖται τὸ μυαλὸ τοῦ ἀνθρώπου καὶ γίνεται ὕστερα πιὸ καλὸ στὴν δική του, εἰδική, δουλειά· ὡστόσο ἂς ξεχωρίσω μιὰ φράση, ποὺ πρέπει νὰ γίνει ἀφορμὴ πολλῶν σκέψεων καὶ στοὺς κριτικοὺς καὶ στοὺς τεχνοκρίτες: «ὡς γνωστόν», γράφει ἡ κυρία Βαρούχα, «μὲ τὴν τεχνοτροπίαν μόνον ὡς βάσιν δυνατὸν νὰ πλανηθῇ ὁ μελετητὴς καὶ ὁλόκληρο αἰῶνα». Ἀλοίμονον σὲ ὅποιον ἀναγκασθεῖ νὰ ἐργασθεῖ σὲ τέτοια θέματα χωρὶς τὴν βοήθεια ἐξωτερικῶν ἀντικειμενικῶν τεκμηρίων.

Ἐμίλησα γιὰ ἐθνικοὺς εὐεργέτες. Στὸ ἑλληνικὸ κράτος, οἱ ὅροι τῆς ζωῆς, ἡ ὑποκατάσταση τῆς Πολιτείας σὲ ἔργα ποὺ ἀνῆκαν πρὶν στὴν ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία, ἡ ἀνάληψη περισσοτέρων εὐθυνῶν ἀπὸ τὴν διοίκηση, ἐλάττωσαν γι[illegible] πὴ πρὸς τὴν εὐεργεσία. Ὁ θεσμὸς ἔμεινε πιὸ ζωηρὸς στὰ μέρη ὅπου ἐζοῦσαν ὑπόδουλοι ἢ ἀπόδημοι Ἕλληνες· καὶ σήμερα ἀκόμη, ἂν προσέξουμε, θὰ βροῦμε ὅτι ἀπὸ τὶς δύο κατηγορίες αὐτὲς προέρχονται οἱ περισσότεροι ἀπὸ ὅσους συνεχίζουν τὴν ὡραία παράδοση τῶν ἐθνικῶν εὐεργετῶν. Ἡ περίπτωση τοῦ Ἀναστασίου Σταμούλη καὶ τῆς οἰκογενείας του εἶναι, ἀπὸ τὴν ἄποψη αὐτήν, ἐνδεικτική· σ' αὐτὴν θὰ ἀφιερώσω τὸ ὑπόλοιπο σημείωμά μου, γιατὶ ἀποτελεῖ ἕνα φωτεινὸ καὶ ζωντανὸ παράδειγμα τῶν δυνάμεων ποὺ ἐξακολουθοῦν νὰ ἀκμάζουν μέσα στὴν φυλή μας, κι ἂς μὴν καταφέρνουμε πάντοτε νὰ τὶς γονιμοποιοῦμε, νὰ τὶς ἀξιοποιοῦμε, ὅπως καὶ ὅσο πρέπει.

Ὁ Ἀναστάσιος Σταμούλης ποὺ εἶχε γεννηθεῖ στὴ Σηλυβρία ἀπὸ οἰκογένεια καταγωγῆς μακεδονικῆς, ἀγάπησε τὴν Θράκη καὶ ἀφιέρωσε μέρος τοῦ καιροῦ του καὶ τῆς μεγά[illegible] του περιουσίας σὲ κάθε εἴδους [illegible]ες γύρω στὴν ἱστορία καὶ τὴν [illegible]λογία τοῦ τόπου. Τῶν ἐρευνῶν [illegible] αὐτῶν καρποὶ ἐστάθηκαν διάφο[illegible] μελέτες, γραμμένες ὅπως ἤξε[illegible] γράφουν [illegible] τῶν [illegible]τοτέρων γενεῶν, ἀλλὰ καὶ διά[illegible] συλλογές, ἔργων τέχνης, μο[illegible]δοβούλων, νομισμάτων, ἀπὸ τὶς ὁποῖες ὅ,τι περισώθηκε μετὰ τὴν καταστροφή, ἐδωρήθηκε ἀπὸ τὸν ἴδιο ἢ ἀπὸ τὴν οἰκογένειά του στὰ οἰκεῖα μουσεῖα τῶν Ἀθηνῶν· ἀπὸ τὴν ἴδια πηγὴ ἐξασφαλίσθηκαν καὶ οἱ πόροι ποὺ ἐπέτρεψαν τὴν ἔκδοση τόσο τοῦ καταλόγου ποὺ ἀποτελεῖ τὴν ἀφορμὴ τοῦ σημερινοῦ σημειώματός μου, ὅσο καὶ τοῦ πολὺ σημαντικοῦ καταλόγου τῆς συλλογῆς μολυβδοβούλων τὸν ὁποῖο συνέταξε ὁ μακαρίτης Κωνσταντόπουλος. Ἡ λογιοσύνη ἑνωμένη μὲ τὸν πλοῦτο εἶναι ποὺ τὰ κατόρθωσαν αὐτά· ἀπὸ τοὺς δικούς μας καιροὺς δὲν ἔλειψε οὔτε τὸ ἕνα οὔτε τὸ ἄλλο: ἐκεῖνο ποὺ ἔλειψε ἰδίως εἶναι τὸ ὑψηλὸ φρόνημα ποὺ δίνει σὲ ὅλα τὸ νόημά τους. Ὅταν ὕστερα ἀπὸ ποικίλες μετατροπὲς ἰσορροπήσουν καὶ πάλι οἱ δυνάμεις ποὺ ἀποτελοῦν τὴν κοινωνία, αὐτὸ τὸ φρόνημα, καὶ ἡ ἀφετηρία του, θὰ εἶναι, νομίζω, τὸ πιὸ δύσκολο νὰ ἀποκτηθεῖ ξανά.

Κ. Θ. ΔΗΜΑΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ